

bonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

15 Janvier 1928, No 244

# اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحفی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [ 24 نسخہ ]

تور کیا ایچون 2 بچق، خارج ایچون  
3 بچق، اعلا کاغذیسی 5 لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی اوچنچی سنہ

نومرو ۴۴۴-۱۵ کانون ثانی ۹۲۸

## مصری (ابوالعلاء) رسالة الففران (الهی قومه دیا)

— ۲ —

الهی تسبیح ، تقدیس و حمد ایدرلر . شیخ « الله دیر ایه اوئلری برآرده طوبیلامغه قادردر » آیتی اوقور . اللهم متقی قوللرینه صافلادیفی نفیس یمکاری و شرابلری بیوب ایچرلر . برطاقم ادبی مباحثه لره ، شعر حقنده طاتلی مصاحبه لره دالارلر .

### بر چالنی مجلسی

او ائشاده جنت قازلرندن بر سورو کچر . بر لحظه اوبی امثال ، ضهر و ممطر باغچه قونارلر و اسره منتظر بروضعنده طورورلر . جنت قوشلری هپ لسانشناسدرلر . سوز سوبلرلر .

شیخ (ابن الفارح) بونلره « نه ایسته یورسکز ؟ » دییه صورار . « بونیم نخلده ایچنلره چالنی چالقی و شرقی سوبله مک ایچون بورایه اینک ابله الهام اولوندق » دیرلر . سیلکینیرلر ، جنتک مزین وایپکلی البسه سنی کینیش ، هر نوع عود و سائر موسیقی آلتلریله مجهز ، کوزل لکده امثال سز پرلره منقلب اولورلر . شیخ تعجب ایدر . حقلی تعجب ایدر . فقط اللهم قدرقی دوشونولور ایه بوشی غریب کورونمز . بو پرلر چالنی چالغنه ، شرقی سوبله مک باشلارلر . اوبله ترنلرده بولنورلرکه طاشدن یونتولشی بر پوط اونی ایشیتسه وجدندن رقص ایدر . اوبله مؤثر نغمه لر اظهار ایدرلرکه عربک الک مشهور مفیسی اولان (غریض) ک قولاغنه ایریشه کندیسنک شهرت و صنعتنک بونک یاننده هیچ اولدیغنی اعتراف ایلر . هپ تکبیر کتیر برلر . الله حد وثنا ایدرلر . شیخ وجد و نشوه ایلر پرلره صورار : — ا قوزوم ! برآز اول اوچان قازلر ذکلی ایدیکز ؟ بو صنعتی نصل اوکر ندیکز ؟ اک مشهور موسیقیشناسلردن (معبد) و (ابن سرج) ک یاننده یتشمش اولسه ایدیکز یه بو قدر یوکسک برصنعت کوستره مزیدیکز . قازلره مخصوص اولان حاققی نصل اوزرکزدن آتیه لیدیکزده بو صنعتده شو خارق العاده مرتبه یه یوکسلدیکز ؟

قازلر : — سنی یارادان اللهم قدرتندن دهان کوردک ؟ اوبله بر دکرک کنارتدوسک که اونک اوجی یوقدر . چوزومش ، کول و دوکنتی حالنده اولان کیمکاری احیا ایدن اللهم اسمی مقدس و مبارک اولسون !

### لیید

اونلر بو حالده ایکن اورادن الله بر طرفی کری ، یاقوتدن بر عصا اولدیغنی حالده غایت کتج و کوزل بر آدم کچر . کیم اولدیغنی صورادلر . (لیید بن ربیع) یم جوابی ویرر . شیخ : — مرحبا ! یالکز (لیید) دیسه ایدک سنی طایبق ایچون کافی ایدی . اللهم عفونیه مظهریتک حقنده نه دیرسک ؟ — الله حمد اولسون ! شیمدی اوبله بر حیات سورویورم که

شیخ (ابن الفارح) آرقداشی (عدی) ابله ده اوتیه کیدرلر . بر دوهی برآلتون قابنه صاغمله مشغول بر آدمه راست کلیرلر . اوکا « کیمسکز ؟ » دییه صورارلر . ابو ذؤب هذلیم « دیر . — مرحبا ! دیرلر ، سوت نهرلری آقارکن دوه دن سوت صاغمله می مشغول اولوبورسک ؟

— نه بأس وار ! سز آوی نصل خاطر لادیکز ایه نهمه خاطر یه بوکلدی . سوته یال قاریشدرمقی ایسته یورم . (ابو ذؤب) قانی طولدورور طولدورماز جناب حق جل و علا مان بر لحظه ده جوه دن برآری قووانی وجوده کتیرر ، معطر پیچکلردن غذا آلمش آریرلر او لحظه ده بال یتشدیر برلر . (ابو ذؤب) بالی آلیر ، سوته قاتار . مسافرلرینه :

— ایچمز میسکز ؟ دییه صورار . هپ او سوتدن قانه قانه ایچرلر . اوبله یودوملره که جهنم خلفه داغیلسه نخلدی احرار ایدرلر . (عدی) : — بزه بو نعمت یولنی کوسترن الله حد وثنا اولسون . اللهم هدایتی اولسه ایدی بو سعادتق بوله میه جقدق . رزک پیغمبرلری حقیقت ابله کلدیلر . مؤمنلره جنتده « ایشته ایشلایککز فطرلرک مکافات اوله رقی جنته وارث اوله جیسکز » دییه ندا اولنه جق . [ آیت مالی ]

### ایکی نابغه

شیخ (ابن الفارح) یاننده (عدی) اولدیغنی حالده اورادن برآز اوتیه کیدر . بر برلریله قونوشان ایکی کنجه راست کلیرلر . هریری ایچیدن یابلیش ، فرحفر و عیشم بر کوشکک قاپوسنده طور بیور . شیخ اونلره سلام ویرر ، کیم اولدقلرینی صورار : — بز ایکی نابغه یز ، (نابغه بنی جمعه) ، (نابغه بنی ذبیان) .

شیخ بونلردن بنی جمعه نابغه سنک جنته کیرمسی غریب کورمز . چونکه عربک بو بونک شاعری اسلامیت دورینه یتشمش و اسلامیتی قبول ایش ایدی . حال بوکه دیگر نابغه دهان اول یاشایه رقی اسلام اولادن وفات ایلش ایدی . شیخ بو داعی شاعرک جنتده بولمسی غریب کورر . عادتق وجه ابله کندیسنه « نه ابله مقفرتة نائل اولدک ؟ » دییه صورار . (نابغه ذبیانی) : — اللهم طانیوردم . جاهلیت دورنده کعبه یه حج ایتمدم . پیغمبره یتشمه دم که اسلام اولماقوله مؤاخذه اولنیم . الله بونک کوچک بتون کنه لری عفو ایتکه قادردر ، دیر .

مصاحبه اوطورورلر . شیخ یه (اعشی) بی خاطرلار . اکنجه ، طرب ، چالنی ، شرقی ، شراب و نشوه حقنده کی ایکی بتنی سوبلر . بر لحظه کچیدن (اعشی) اونارک یاننه کلیر . بش کشی اولورلر . کندیلرینی بر آره یه کتیردیک ایچون

اونك توصيفي ممكن دكلدر. بوراده اختياري، مشقت وزحمت، اوصانه و جان صيقتديسي يوقدر .

شيخ : — يقيناً بيلنسي ممكن اوليان اللهك نامي مبارك اولسون ! صانكه قاني دنيايه اختياريه اوغراماديكن، صانكه اوزون ياشامقن اوصانه رق :

« حياتدن، اوزونلغندن، بو خلقك لييدنصلدر؟ صورمسندن بيقدم »

ولقد سئمت من الحياة وطولها وسؤال هذا الناس كيف ليبد ديعه مشكزدر. فقط ميم قافيه لي معلقه كزي بزه انشاد ايتزميسكن؟

— هيات ! بن او آلداديجي دنيايه بيله شعري براقشدم. نصل اولوركه بو آخرت دنياسنده اوکا عودت ايديم .

قدرت الهيه ايله قوش قياقتندن جاريه قياقتنه تحويل ايدلش اولان حوريلر او ائشاده جاهليت شاعرلندن (مخيل سعدي) نك بعض يتلرخي اويله برمهارت و آهنك ايله ترنم ايدرلر كه حضرت آدمك خلقتندن اونك ذريتنك نهايت بولديني زمانه قدر بتون طربلر ونشوله بر آره به كلسه بونك مجموعي او آهنككن حاصل اولان طرب ونشويه كوره قوجه بردكزه قارشي بر جوجفك كوچيچك بردامله كوز باشي ، قوجه طاغله قارشي بر آووج توز ، طوپراق حكمنده قالير . هب غشي اولورلر. اللهه حمد و ثنا ايدرلر .

### نابغه جمعي ايله اعشي آره سنده منازعه

نقط (مخيل) ك شعرنده قادين اسمي اوله رق ذكر اولنان (رباب) (نابغه جمعي) ايله (اعشي) آره سنده مباحثه و منازعه بي موجب اولور . (نابغه) اعشايه خطاباً :

— بو شعرده ورود ايدن (رباب) — رانك فتحي ايله اشعار كده تكرار استديك ربابك عيني در ؟

اعشي — غالباً جوق ياشامقن حالا سنده بو ناقلي وار. يوقسه (رباب) ك بر جوق بشاعرلر ك معشوقه اسمي اولديغي بيلمه چك قدر در ايتسز بر آدم دكلسك ! (رباب) ناميله تسميه اولنان قاديئر ك عددی تعداد اولنه ميه جق در جهده چوقدر. بو اسم (امرؤ القيس) ك اشعارنده ده ورود ايتشدر .

نابغه — بو سوزلري بكاي سويله يورسك ؟ سن كه كافر اوله رق ولدك ، فحشكي كندی لسانكده اعتراف ايله ك حال بوكه بن پيغمبره ملاق اولدم . اوني مدح ايتدم . پيغمبر بكا دعا ايلدي . بعض جهلا سكا بوكه شاعر ديمكه مفروري اوليورسك ؟ اونلر خطا ايتشدر . بن سندن بيوك قريحلي بر شاعرم . شعر صنعتنده ده زياده متفنم . بندن اول هيچ بر عرب شاعري بندن زياده شعر سويله مامشدر . سن ايسه خباثت و ملعتله وقت كچيريورسك . بنسوب اولديفك قومك عفتلي قاديئر ليه بالان وافترا آتيور ايدك . ديدكرك طوغري ايسه بو هم سنك ، هم قومك ايچون موجب ذلت و عاردر .

اعشي بو سوزلردن غضبه كلارك :

— حديني بيلمز آدم ! بن سويلديكم بر يت سنك يوز يتكه بدلدز . شعرده اسهاني التزام ايتك قارا كلقدده اودون كسك ايله برابردر . سندن زياده اصالت صاحييم . سن قورقاي يارادلش بر مخلوقسك . آدم صايله مازسك . جاهل بر حريفسك .

نابغه جمعي : — ضاللتكار اوغلي ضاللتكار ! عين ايدرم كه سنك جنته كيومه ك چيركن بر غريبه در . مقدرات بويله آرزو ايتش . سنك حقك آتشك درك اسفلنده بولمق ايدى . اوراده سندن ده جوق تميز آدملر واردر . جناب حقه خطا اسنادى جائز اولسه ايدى سنى جنته صوققله خطا ايتشدر دير ايدم . بن ايچون قورقاي دييورسك . سندن و بابا كدن ده اجسورم . نابغه بوني سويله مكله برابر (اعشي) نك اوزرينه هجوم ايدر ، بر آلتون ابريق ايله اوني دوكر .

شيخ (ابن الفارح) آره ليه كير :

— جنتنده عربده يوقدر . عربده آنجق سفيلر واحقرل آره سنده وقوع بولور . (نابغه يه خطاباً) سن عربده بي سوز بر آدمسك . آيت كرمه ده « اوراده نزه اوغرامازلر » وارد اولسه ايدى عقلكه نرف عارض اولمشدرديه جكدم . (ايكيسي باريشد بزمق ايسته يرك) :

— شيمدي بورادن بر ملك كچوبده بو خالكزي (جبار اعظم) ه اخبار ايدر ايسه ابيكيز ايچون فقا اولازي ؟ واقعا الله اخباره محتاج دكلدر . فقط اوتوك دنيايه بويله سويله ميه ديلز آيشمش .. حضرت آدمك كوچك بر قياحت ايچون جنتندن چقارلديغي بيلمورميسكن ؟ اونك احقاددن برينك عين جزايه اوغرايمايه جفتدن امين اوله بيليرميسكن ؟ قوزوم اعشي ! ديكر دنيايه بر لحظه براقه ماديفك شراب بوراده هيچ خاطر يكه كليورمي ؟

— خير ، بو محله دنيايه او هيچ خاطريه كليور ؟ اونك يرينه بكا بال ايچون اللهه حمد و ثنا اولسون !

— اللهك فاز شكندن حوري شكنه قلب ايتديكي بو كوزل جاريه لردن بري سچوب كندی اويكه آلتى ، اويكه چالنى چالوب اكلمك ايسته ميسك ؟

شاعر (ليد بن ربيعه) سوزه قاريشين :

— اعشي بر جاريه سچوب آليز ايسه ، ديكر يده ديكر بر جاريه آلوب كونورسه ايشك جنت خلق آره سنده شايع اولميه جفته ، اونلره « قازلك قوجه لري » اسمي و برليه جكنه امين اوله بيليرلري ؟

جماعت او سازنده لري كندی آراننده تقسيم ايتكدن واز كچرلر . [ دوام ايديله چك ]

زكي مغاضر